Informačný list predmetu

Akademický rok 2026/2027

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FSV UCM
Kód predmetu	UPVVS/ESPO/MgD/001/26
Názov predmetu	Bezpečnostná politika a medzinárodné vzťahy
Rozsah	2P
Počet kreditov	4
Vyučujúci	doc. Mgr. Peter Švik, PhD. (prednášajúci)

Podmienky na absolvovanie predmetu

Podmienkou pre absolvovanie predmetu je úspešné zvládnutie ústnej skúšky (50 % z celkového hodnotenia) v rámci riadne vyhlásených termínov, a práca počas semestra (50%):
A/Priebežné hodnotenie (50%) pozostáva z:
- 20 % - vypracovanie seminárnej práce - termín odovzdania mailom v stanovenom termíne na niektorú zo zadaných tém podľa inštrukcií vyučujúceho,
- 10% - aktívna účasť na stretnutiach, t.j. aktívne zapájanie sa do diskusií, kvízov a práce v skupine/ vo dvojiciach,
- 20 % - prezentovanie týždenného prehľadu hlavných udalostí vo svetovej politike B/ Úspešné absolvovanie záverečnej ústnej skúšky (max. 50%).
Pre úspešné absolvovanie predmetu musí študent získať v súčte z oboch častí minimálne 56%.
Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %):
A (100 – 92), B (91 – 83), C (82 – 74), D (73 – 65), E (64 – 56), Fx (55 a menej).

Priebežné hodnotenie

Priebežné hodnotenie (50%) pozostáva z:
- 20 % - vypracovanie seminárnej práce - termín odovzdania mailom v stanovenom termíne na niektorú zo zadaných tém podľa inštrukcií vyučujúceho,
- 10% - aktívna účasť na stretnutiach, t.j. aktívne zapájanie sa do diskusií, kvízov a práce v skupine/vo dvojiciach,
- 20 % - prezentovanie týždenného prehľadu hlavných udalostí vo svetovej politike

Výsledky vzdelávania

Výsledky vzdelávania:
Študent po absolvovaní predmetu získa tieto vedomosti, zručnosti, kompetencie:
Vedomosti:
študent sa oboznámi s odbornou terminológiou,
študent získa vedomosti o teoretických východiskách a terminologickej realite teórie a praxe problematiky medzinárodných vzťahov a bezpečnostnej politiky,
študent sa oboznámi s kľúčovými aspektmi vývoja medzinárodných vzťahov a medzinárodnej politiky,
študent sa oboznámi s hlavnými aspektami bezpečnosti.
Zručnosti:
študent porozumie hladinám analýzy medzinárodných vzťahov: mikroúroveň, mezoúroveň, mikroúroveň,

študent vie identifikovať definičné znaky medzinárodného systému,
študent je schopný zhodnotiť a analyzovať jednotlivé problémy, študent je schopný kriticky aplikovať odbornú terminológiu do praxe.
Profesijné kompetencie:
študent vie aplikovať získané vedomosti pri vytváraní si postojov aktuálnym bezpečnostným témam,
študent je chápe komplexnosť a kauzalitu vývoja MV,
študent je schopný argumentovať smerom k aktuálnym bezpečnostným témam,
študent je schopný na praktických príkladoch identifikovať presuny mocenských centier a modelov bezpečnosti a ich dôsledky,
študent je schopný aplikovať tieto vedomosti na praktických zadaniach kreatívnym a inovatívnym spôsobom,
študent je schopný aplikovať tieto vedomosti v rámci ďalších odborných predmetov v rámci štúdia, ako Charakter a podoby europeizácie, EÚ v procese globalizácie, Európska susedská politika a východné partnerstvo, Zahraničná politika SR, Migrácia a migračná politika, a ďalšie.

Prenositeľné kompetencie:
• Organizovanie a plánovanie práce;
• Schopnosť prijímať rozhodnutia a niesť zodpovednosť;
• Strategické a koncepčné myslenie;
• Analytické myslenie;
• Kreativita;
• Komunikačné kompetencie;
• Občianske kompetencie;
• Digitálna gramotnosť;
• Tímová práca;
• Kritické myslenie
• Myslenie orientované na problém – identifikovanie a riešenie
• Analyzovanie a riešenie problémov;
• Kultivovaný a odborný písomný i ústny prejav;
• Pružnosť v myslení (adaptabilita, flexibilita, improvizačné spôsobilosti).

Stručná osnova predmetu

1. Systém medzinárodných vzťahov – Úvod: Vnútroštátny versus medzinárodný systém; Definičné znaky medzinárodného systému; Aktéri MV; Vzťahy medzi aktérmi; Sociálne regulátory správania aktérov; Normy a pravidlá v medzinárodných vzťahoch; Vestfálsky systém, postvestfálský systém.
2. Moc a sila v medzinárodných bezpečnostných vzťahoch. Tvrdá moc, mäkká moc, smart power;
3. Materiálne a duchovné determinanty zahraničnopolitického postavenia štátu: Faktory ovplyvňujúce postavenie štátu v MV; Geografické, demografické, ekonomické, politické, bezpečnostné.
4. Aktéri medzinárodných vzťahov: Kto sú hlavní aktéri MV?; Veľmoci = identifikácia stavu / vnímanie reality; Postavenie a záujmy konkrétnych veľmocí; Nastupujúce / upadajúce mocnosti = identifikácia trendov; Vznik / zánik štátov; Medzinárodné organizácie; medzinárodné NGO; nadnárodné korporácie ako aktér MV.
5. Vývoj medzinárodných vzťahov a medzinárodnej politiky: Identifikácia aktérov, modelov ich spolupráce, sociálnych regulátorov a štruktúry svetového politického systému; predmoderné obdobie vývoja - prvé skúsenosti s jednotlivými polaritami; Moderné obdobie - kvalitatívne a kvantitatívne zmeny svetového systému; presun mocenských centier a modelov bezpečnosti; Globálne obdobie a jeho premeny v súčasnosti v oblasti bezpečnosti.
6. Multipolarita, bipolarita, unipolarita. Mocenská rovnováha (koncert veľmocí), hegemónia.
7. Konflikt, kríza, vojna ako hlavné aspekty bezpečnosti a MV: Delenie konfliktov - Podľa použitých nástrojov; Podľa hladiny analýzy; Podľa príčin; Konflikt, kríza, vojna; Riešenie konfliktov; Analýza konfliktov.

Aktéri, príčiny, priebeh, riešenie, dôsledky.
8. Zahraničná politika: Vymedzenie základných pojmov. Tvorcovia zahraničnej politiky. Ciele zahraničnej politiky: Krátkodobé, dlhodobé; Ekonomické, politické, bezpečnostné. Nástroje zahraničnej politiky: Ekonomické, diplomatické, politické, vojenské. Vplyv vnútropolitického
vývoja a režimu na zahraničnú politiku a vystupovanie štátu v MV.
9. Spolupráca v systéme medzinárodných vzťahov: Modely kooperácie aktérov. Diplomacia. Riešenie konfliktov v medzinárodných vzťahoch. Preventívnej diplomacie. Propaganda, špionáž a terorizmus.
10. Vojenské a nevojenské aspekty bezpečnosti. Medzinárodný
terorizmus ako asymetrická bezpečnostná hrozba. Nevojenskej aspekty bezpečnosti. Nové aspekty bezpečnosti.
11. Hladiny analýzy medzinárodných vzťahov: mikroúroveň, mezoúroveň, mikroúroveň; Individuálna úroveň, úroveň štátu, úroveň medzinárodného systému.
12. Zahraničná politika a národný záujem. Národný branding (Design Thinking workshop).

Druh, rozsah, metódy a pracovná záťaž študenta

Forma výučby: Prednáška
Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách):
Týždenný: 2 Za obdobie štúdia: 28
Metóda štúdia: prezenčná

Odporúčaná literatúra

Barkawi, T. (2023). War and World Politics. In: Baylis, J., Smith, S. and Owens, P. (eds.). The Globalization of World Politics. An Introduction to International Relations. Oxford: Oxford University Press, 213-227.

Baylis, J. (2023). International and Global Security. In: Baylis, J., Smith, S. and Owens, P. (eds.). The Globalization of World Politics. An Introduction to International Relations. Oxford: Oxford University Press, 228-243.

Baylis, J., Wirtz, J. J., and Gray, C. S. (eds.). (2023). Strategy in the Contemporary World. An Introduction to Strategic Studies. Oxford: Oxford University Press, 89-107; 255-272; 308-328.

Brown, Ch. and Ainley, K. (2005). Understanding International Relations. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 164-184.

Cavelty, M. D. and Balzacq, T. (eds.) (2017). Routledge Handbook of Security Studies. London – New York: Routledge, 183-192.

Curtis, D. E. A. and Taylor, P. (2023). The United Nations. In: Baylis, J., Smith, S. and Owens, P. (eds.). The Globalization of World Politics. An Introduction to International Relations. Oxford: Oxford University Press, 323-338.

Kennedy-Pipe, C. (2000). "International History and International Relations Theory: A Dialogue beyond the Cold War." International Affairs 76, no. 4: 741-754.

Kolodziej, E. A. (2005). Security and International Relations. Cambridge: Cambridge University Press.

Park, S. (2023). International Organizations in World Politics. In: Baylis, J., Smith, S. and Owens, P. (eds.). The Globalization of World Politics. An Introduction to International Relations. Oxford: Oxford University Press, 308-322.

Williams, P. D. (2008). Security Studies: An Introduction. In: Williams, P. D. (ed.). Security Studies. An Introduction. London – New York: Routledge, 1-11.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský, anglický, český

Poznámky

- časová záťaž študenta: 120 hodín
Prezenčné (P): 24 hodín
Samoštúdium: 96 hodín

Príklady zadaní na seminárne práce:
• Zvoľte si tému z oblasti medzinárodných vzťahov a dohľadajte zdroje informácií k tejto téme so stručnou prezentáciou 3 diel a ich autorov.
• Ako technický rozvoj v 20. a 21. storočí ovplyvňuje medzinárodné vzťahy a ako sa tento vývoj odráža v teóriách MV?
• Ako by realistická a liberálne tradície teórií MV vysvetľovala poskytovanie oficiálnej rozvojovej pomoci?
• Ako by ste reformovali Bezpečnostnú radu OSN? Zohľadnite najmä nasledovné:
• Zachovať / zrušiť právo veta
Rozšíriť počet / zmeniť štruktúru stálych členov BR OSN.
• Identifikujte slabé a silné stránky Brazílie, Indie, Japonska a Nemecka ako potenciálnych kandidátov na stále kreslo v BR OSN.
• Uveďte a rozoberte aspoň 3 možné politické alebo bezpečnostné dôsledky pôsobenia nadnárodných korporácií v MV.
• Zamyslite sa nad tým, ako médiá ovplyvňujú medzinárodné vzťahy.
• Ako technický rozvoj v 20. a 21. storočí ovplyvňuje medzinárodné vzťahy a ako sa tento vývoj odráža v teóriách MV?
• Ako by realistická a liberálna tradícia teórií MV vysvetľovala poskytovanie oficiálnej rozvojovej pomoci?
Príklady zadania na rešerš odbornej literatúry:
• Zvoľte si tému z oblasti medzinárodných vzťahov a dohľadajte zdroje informácií k tejto téme so stručnou prezentáciou 3 diel a ich autorov.
Príklady:
BRZEZINSKI, Z. Velká šachovnice. K čemu Ameriku zavazuje její globální převaha. Praha: Mladá front,1999.
FUKUYAMA, F. Konec dějin a poslední člověk. Praha: Rybka Publishers. 2002. CHOMSKY, N. Hegemonie nebo přežití. Praha: Mladá fronta, 2006. KISSINGER, H. Umění diplomacie. Praha: Prostor: Praha. 1996. ZAKARIA, F. Budoucnost svobody. Praha: Academia. 2005.
Príklady otázok na ústnu záverečnú skúšku:
• Identifikujte hlavné rozdiely a podobnosti medzinárodného systému na začiatku 20. storočia a na začiatku 21. storočia. (Rozsah približne 3 normostrany).
• Uveďte a rozoberte aspoň 3 charakteristické rysy vestfálskeho systému. Domnievate sa, že tieto charakteristické črty vestfálskeho systému pretrvávajú dodnes?. (Rozsah približne 3 normostrany).
• Vysvetlite pojmy tvrdá moc (hard power) a mäkká moc (soft power) používané v MV. Ukážte na príklade vybraného štátu (rozsah približne 3 normostrany).
• Vysvetlite a analyzujte stručne špecifiká postavenia USA a ZSSR v medzinárodných vzťahoch počas studenej vojny.
• Je možné súhlasiť s tvrdením, že USA sú globálnym hegemónom? Rozoberte a zdôvodnite.
• Vysvetlite a analyzujte vplyvy a význam dekolonizácie pre medzinárodné vzťahy.
• Uveďte a rozoberte aspoň štyri medzinárodnopolitickej otázky, ktoré dlhodobo komplikujú vzťahy medzi Ruskom a Západom (USA, EÚ).

• Je Čína veľmoc? Uveďte a analyzujte aspoň tri argumenty pre a tri argumenty proti.
• Uveďte a bližšie objasnite aspoň 5 konkrétnych záujmov ČĽR / USA / RF v Afrike, resp. dôvody, prečo sa ČĽR / USA / RF angažujú v Afrike.
• Vyberte si jeden z aktuálne prebiehajúcich konfliktov v medzinárodných vzťahoch a vykonajte jeho stručnú analýzu.
Možnosť samostatnej aktivity na stretnutiach:
- Monitoring aktuálnych zahraničnopolitických udalostí a ich analýza v rámci diskusie.